

det er Interessen for Statskassen. Nu troer jeg virkelig, at der var en Tid, hvor man saamaat havde den Formening, om man end ikke rigtig kom frem med den, at kunde man faae fat i alt dette, imod at lønne Geistligheden, kunde der dog muligens nok falde nogle Hundrebetusinder af til Statskassen. Der er maaskee nogle, der endnu have denne Tanke; men da nu dette Forhold er kommet til en nærmere Undersøgelse, er denne glade Tanke forsvunden; thi det er blevet oplyst, ogsaa ved den Undersøgelse, som man anstillede dengang, da der var Spørgsmaal om at stille Sagen saaledes, som man nu fra en vis Side synes at have en vis Forkjærlighed for at stille den, at det vilde være saa langtra, at man kunde tjene Noget for Statskassen derved, at man tværtimod maatte være fattet paa et Tilskud af 2—300,000 Rd., hvilket aabenbart svækkede Interessen for Sagen fra denne Side. Nu er det vistnok saa, at der kan have været for stærkt Haab paa den ene Side og for stærk Frygt paa den anden Side — det er meget vanskeligt at afgjøre dette — men saa Meget er der dog kommet ud deraf, at det synes at være det Naturligste at sige, at det er en Sag, som vi ikke betragte fra Statskassens Standpunkt i den Forstand, at der skulde være Noget at vinde for Statskassen, men at vi tværtimod maae sige, at kunne vi bringe det dertil, at der nu paa en syldigere og bedre Maade kan sørges for de kirkelige Fornødenheder i videre Omfang, da er Alt, hvad vi kunne vente, naaet, naar blot Følgen deraf bliver, at Statskassen ikke kommer til yderligere at bidrage. Saaledes troer jeg, at disse to til en vis Tid meest virkende Motiver have tabt og have maattet tabe betydeligt af deres Bøgt. — Der var vel Et endnu, som ofte kom frem, men som dog, naar Alt kommer til Alt, ikke har sat Folket i nogen stærk Bevægelse, da det mere er en reent theoretisk Betragtning; det er dette Spørgsmaal om Kirkens Eiendomsret. Derom have vi nu i denne Sal talt i over 20 Aar, og jeg tror egentlig ikke,

at disse Discussioner have havt videre Følger paa den ene eller den anden Maade; Sagen er gaaet sin naturlige Gang, og denne Gang forsaettes nu ved det Skridt, som her foreslaaes, og som — deri skal jeg være enig med en æret geistlig Taler (Næsting) — tydeligt viser, at man paa ingen Maade anerkjender nogen saadan Eiendomsret. Det maa erkjendes, at hvis man vilde gaae ud fra en saadan, vilde flere Foranstaltninger og navnlig den, der her foresligger til Forhandling, ingenlunde kunne vel forenes dermed, og paa den anden Side troer jeg, at man maa sige, at hvilken Bet man saa end gif, vilde man sandelig ikke faae denne Mening udryddet hos de Enkelte, de Flere eller Færre; som endnu have denne Forestilling om Kirkens Eiendomsret, medmindre de fik en Høiesteretsdom imod sig, og endda vilde de vel neppe give sig tilfreds. Om vi ogsaa overførte Formuen paa Statskassen, vilde man dog vedblive at sige: Det er Kirkens Eiendele, og det er Kirkens Eiendomsret, der kræntes; vi maae derfor afvente en Tid, da Retten igjen faaer sin Øeenge, og da passe paa at kræve det tilbage. Der er maaskee, siger jeg, dem, der have denne Mening, men de ere kun Enkelte, og det er saa langt fra, at denne Tanke ligger til Grund for det Forslag, vi her forhandle, at det virkelig ikke synes rimeligt nu her ved denne Leilighed at drage det Spørgsmaal videre frem. — Men, naar man saaledes maa sige, at disse almindelige Spørgsmaal, der skulde have Betydning for Folket i det Hele taget, egentlig ikke kunne siges endnu at træde frem i nogen særlig Grad, saa bliver vistnok Folkets Interesse i denne Sag en forholdsvis underordnet. Det bliver ialfald en saadan, som ikke just vil kunne sætte — jeg vil ikke sige: Lidensfabeerne, men — Sindene i nogen stor Bevægelse; det bliver da kun den Interesse, som Folket i det Hele taget altid maa have i, at man ordner Forholdene for Landets Embedsmænd paa den heldigste og naturligste